

Flashbacks in de donkere kamer

Dagboek van een verdwenene.

Muziektheater
Transparant

★★★★☆

Gezien op 11 maart in
Kaaithater, Brussel.

Waar staat de piano? Het netjes neerslachtige scènebeeld van *Dagboek van een verdwenene* is de donkere kamer van een fotograaf. Ontwikkelaar en gootsteen, lichttafel vol negatieven, retroprojector, slaapbank, backdrop. Straks zal hier muziek klinken, maar hoe? Vrouw komt binnen, zet koffie, knipt een magnetofoon aan. 'Listen', zegt een mannenstem. 'Sit at the piano.' Dan ineens zie je hem staan, de vleugel als meubelstuk. Via tape leert de vrouw zichzelf op de toetsen een droef wijsje spelen. 'Ach, er is niets hier wat me kan behagen.' Als er nog lucht zat in

deze ruimte, is ze nu weggezogen. *Dagboek van een verdwenene*, een sterke maar curieuze liedcyclus van Leos Janáček uit 1920, vertelt over een dorpsjongen die zijn veilige leven vergooit voor de blik van een zigeunermeisje. De verzen scheren rakelings langs Janáček's eigen tragedie: zijn levenslang in toom gehouden passie voor een 37 jaar jongere muze. Regisseur Ivo van Hove schuift beide, elkaar spiegelende verhalen ingenieus in elkaar. Met als raamver telling de wroeging van een uitgeluste, wegwijnende fotograaf. Die herinnert zich na de uitvaart van zijn vrouw een onmogelijke jeugdliefde.

Acteur Hugo Koolschijn krijgt weerwerk van zijn jongere fantasiebeeld, de viriele tenor Ed Lyon. Door de liederen van Janáček voor te stellen als flashback of rêverie, winnen ze aan nostalgie en zeggingskracht.

Te klein

Toch word je wat buitengesloten voor het hartzeer van deze fotograaf. Van Hove verzint een slimme slotscène, waarin restanten van het ene leven gewisseld worden voor de as van het andere. Loodzwaar, jawel, maar niet aangrijpend. Daarvoor is het leed van deze fotograaf te klein, te particulier. Er staat ook weinig meer

op het spel dan zijn verkropte verdriet. Want uit de banale kiekjes die we van hem te zien krijgen, rijst niet het beeld van een groot gebroken kunstenaar.

Wat deze encenering voor heeft, is de muziek die Annelies Van Parys erbij componeerde. De toegevoegde waarde is groot, raadselachtig, prachtig. De bestaande passages voor vrouwenstemmen werkte ze uit tot volwaardige tegenstemmen, die de mannelijke gewetensangst van Janáček binnenstebuiten keren. Het levert een partituur op die een breed publiek en een lang leven verdient.

TOM JANSSENS



Hugo Koolschijn (links) en de tenor Ed Lyon, in de voorstelling zijn jongere fantasiebeeld. © Jan Versweyveld